

POSTANOWIENIE

Dnia 6 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **L. O.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 6 marca 2018 r.

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego,

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 27 lutego 2012 r., sygn. akt IV Kzw (...),

utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w W.

z dnia 6 grudnia 2011 r., o sygnaturze akt II Ko (...),

postanowił

I. uchylić zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w W.;

II. umorzyć postępowanie wykonawcze, a kosztami sądowymi w sprawie obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

L. O. oskarżony został o to, że w dniu 16 października 2000 r. w W., doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wysokości 26.542,55 zł (...) BANK S.A. w ten sposób, iż pobrał po przedłożeniu poświadczającego nieprawdę zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach, kredyt na zakup samochodu VW Passat nr rej. (...), którego to kredytu następnie nie spłacił, przy czym czynu tego dokonał będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 października 2000 r., sygn. akt II K (...), za czyn z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1

k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na karę 1 roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbył w okresie od 5 stycznia 2000 r. do dnia 26 września 2000 r. – a więc oskarżono go o występki z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 271 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 17 stycznia 2008 r., sygn. akt II K ..07, uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 k.k. zawiesił warunkowo na okres 5 lat próby. Nadto na mocy art. 72 § 2 k.k. Sąd zobowiązał go do naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz (...) BANK S.A. kwoty 26.542,55 zł w terminie 2 lat od uprawomocnienia się wyroku.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 25 stycznia 2008 r.

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2011 r. Sąd Rejonowy w W., w sprawie o sygn. akt II Ko (...), zarządził na podstawie art. 75 § 2 k.k. wykonanie kary 2 lat pozbawienia wolności orzeczonej wyżej wskazanym wyrokiem. Przyczyną podjęcia tej decyzji było ustalenie, że skazany nie wywiązał się z obowiązku naprawienia szkody stronie pokrzywdzonej.

Obrońca skazanego L. O. zaskarżył to orzeczenie, podnosząc zarzut obrazy art. 75 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w W., w sprawie IV Kzw (...), po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2012 r. tego zażalenia, utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Sąd odwoławczy uzasadniając podjęcie takiej decyzji podniósł, że skazany uporczywie uchylał się od obowiązku naprawienia szkody, choć do jej naprawienia w całości był zobligowany wyrokiem Sądu *meriti*, co zgodnie z art. 75 § 2 k.k. stanowi przesłankę do zarządzenia wykonania kary.

Kasację od tego postanowienia Sądu odwoławczego na korzyść L. O. wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny. Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 75

§ 2 k.k., polegające na zaakceptowaniu przez Sąd Okręgowy w W. błędnego poglądu Sądu Rejonowego w W. o zaistnieniu przesłanek pozwalających na zarządzenie wykonania względem L. O. kary 2 lat pozbawienia wolności z powodu niewykonania przez skazanego obowiązku naprawienia szkody, mimo że pokrzywdzony dokonał na rzecz innego podmiotu cesji wierzytelności wynikających z przestępstwa popełnionego na jego szkodę.

W konkluzji Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz utrzymanego nim w mocy postanowienia Sądu Rejonowego w W. i umorzenie postępowania wykonawczego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, a zatem podlegała rozpoznaniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. na posiedzeniu bez udziału stron i w konsekwencji należało uwzględnić ją w całości.

Trafnie podniesiono w kasacji, że w przypadku dotyczącym zarządzenia wykonania kary wobec L. O. nie doszło do spełnienia przesłanki z art. 75 § 2 k.k. Zgodnie z tym przepisem, sąd może zarządzić wykonanie kary, jeżeli skazany w okresie próby rażąco narusza porządek prawny, w szczególności gdy popełnił inne przestępstwo niż określone w § 1, albo jeżeli uchyla się od uiszczenia grzywny, od dozoru, wykonania nałożonych obowiązków lub orzeczonych środków karnych, środków kompensacyjnych lub przepadku. W niniejszej sprawie, jedyną okolicznością, która zdecydowała o zarządzeniu wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności był właśnie fakt nienaprawienia szkody przez skazanego, do czego został on zobowiązany na podstawie art. 72 § 2 k.k., wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 17 stycznia 2008 r.

Należało jednak mieć na uwadze, że pokrzywdzony podmiot – (...) BANK S.A. – dokonał cesji przysługujących mu roszczeń w wysokości 26.542,55 zł, a wynikających z przestępstwa, na rzecz innego podmiotu – spółki U. sp. z o.o. Informacja o dokonaniu w dniu 30 grudnia 2010 r. cesji wierzytelności wynikających z umowy o kredyt nr (...) znajduje się w aktach sprawy.

Zagadnienie dotyczące przeniesienia przez pokrzywdzonego wierzytelności wynikającej z popełnienia przestępstwa na inny podmiot w sytuacji, gdy na skazanym ciążył obowiązek naprawienia szkody, było już wielokrotnie przedmiotem

rozstrzygnięć Sądu Najwyższego. Sąd ten w sposób jednolity zawsze wskazywał w swoich orzeczeniach, że dokonanie przez pokrzywdzonego cesji roszczeń wynikających z orzeczonego na jego rzecz obowiązku naprawienia szkody powoduje, iż wykonanie takiego obowiązku staje się bezprzedmiotowe, natomiast brak jego realizacji względem podmiotu trzeciego, który nabył w drodze cesji przedmiotową wierzytelność, nie może być uznany za niewykonanie obowiązku probacyjnego w rozumieniu art. 75 § 2 k.k. W konsekwencji więc, w takiej sytuacji, gdy doszło do cesji wierzytelności na rzecz innego podmiotu, nawet pomimo niewykonania przez skazanego nałożonego nań obowiązku naprawienia szkody, nie jest dopuszczalne zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 września 2015 r., II KK 225/15, OSNKW 2016, z. 1, poz. 7; z dnia 16 grudnia 2014 r., V KK 347/14, Lex Nr 1642886; z dnia 21 lutego 2013 r., IV KK 332/12, Lex Nr 1298120*).

Sąd Okręgowy pominął jednak tę okoliczność nie dostrzegając faktu, że obowiązek probacyjny stał się bezprzedmiotowy już w dacie orzekania co do zarządzenia wykonania kary przez Sąd I instancji. W sytuacji, gdy pokrzywdzony dokonał cesji przysługujących mu roszczeń wynikających z przestępstwa na rzecz innego podmiotu, brak zaspokojenia, czy to pokrzywdzonego, czy to podmiotu, który nabył wierzytelność, nie może być już uznany za niewykonanie obowiązku probacyjnego w rozumieniu art. 75 § 2 k.k.

Mając te okoliczności na uwadze należało stwierdzić, że przedmiotowe orzeczenie zostało wydane z rażącą obrazą przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 75 § 2 k.k., które to naruszenie prawa miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. W tej sytuacji należało wniesioną kasację uwzględnić w całości i uchylić zarówno zaskarżone nadzwyczajną skargą orzeczenie, jak i utrzymane nim w mocy postanowienie Sądu I instancji.

Umorzenie postępowania wykonawczego w części dotyczącej zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności na podstawie art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 15 § 1 k.k.w. było z kolei konieczne, skoro doszło do zakończenia sześciomiesięcznego okresu następującego po okresie próby, w którym możliwe było jeszcze zarządzenie wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności (art. 75 § 4 k.k.).

O wydatkach poniesionych przez Skarb Państwa orzeczono po myśli art. 638 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k.w.